



LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. (20.14-23) SD-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimo Nr. 1007 „Dėl Komisijos užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti sudarymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – sudaryti teisinės prielaidas užtikrinti efektyvią Komisijos užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti (toliau – Komisija) veiklą.

Nutarimo projektu siekiama prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3 prioriteto „Viešojo sektoriaus efektyvumo ir skaidrumo didinimas“ 3.1 krypties „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas“ 3.1.7 darbo „Teisėkūros procesų tobulinimas“ įgyvendinimo, kuriuo siekiama mažinti Vyriausybės teisėkūros apimtį.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPI) 109 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „užsieniečių integraciją pagal kompetenciją įgyvendina valstybės institucijos ir įstaigos kartu su savivaldybėmis, tarptautinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Užsieniečių integracijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija“. Įgyvendinant UTPI 109 straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimo Nr. 1007 „Dėl Komisijos dėl užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir užsieniečių integracijos įgyvendinimo klausimams koordinuoti sudarymo“ (toliau – Nutarimas) 1 punktu sudaryta Komisija.

Vykdamas Komisijos veiklos organizavimo stebėseną, nustatytos šios problemos:

1. Komisijos personalinė sudėtis patvirtinta Nutarimu. Toks Komisijos sudėties tvirtinimo reglamentavimas apsunkina Komisijos veiklą, nes praktikoje dažnai pasitaiko atvejų, kai, pasikeitus Komisijos nariui, turi būti keičiamas ir Nutarimas, kuriuo patvirtinta Komisijos sudėtis, ir, kol įsigalioja Nutarimo pakeitimas, naujai į Komisiją deleguoti nariai negali įsitraukti į Komisijos veiklą ir atstovauti juos delegavusių subjektų interesams.

2. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Vyriausybės darbo reglamentas), 6 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos posėdis laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos narių. Praktikoje neretai susiklosto situacija, kai dalis Komisijos narių dėl objektyvių priežasčių (pvz.: komandiruotės, ligos) negali dalyvauti Komisijos posėdžiuose.

3. Nutarime nėra aiškiai suformuluotų Komisijai pavedamų užduočių, todėl Komisijos veiklos ir atsakomybės ribos neaiškios:

3.1. UTPI 109 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad užsieniečių integraciją pagal kompetenciją įgyvendina valstybės institucijos ir įstaigos kartu su savivaldybėmis, tarptautinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Užsieniečių integracijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija. Tokia užduotis Komisijai Nutarime nėra aiškiai nustatyta.

3.2. Komisijos užduotis – spręsti klausimus, kylančius organizuojant ir įgyvendinant užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, – yra platesnė negu numatyta UTPI 109 straipsnio 1 dalyje, be to, Komisijos veiklos sričiai priskirtiems klausimams spręsti sudarytos kitos komisijos, jų veikla dubliuojasi, dėl to kyla sunkumų nustatant jų kompetenciją, sudaromos prielaidos neracionaliai, neekonomiškai naudoti žmogiškuosius ir laiko išteklius:

3.2.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. 1V-736 „Dėl Užsieniečių, kuriems reikia prieglobsčio, perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją koordinavimo komisijos sudarymo“ sudaryta Užsieniečių perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją koordinavimo komisija, kuriai taip pat pavesta nustatyti atrankos kriterijus, koordinuoti užsieniečių perkėlimo į Lietuvos Respublikos teritoriją atrankos ir perkėlimo veiksmus, spręsti kitus su užsieniečių perkėlimu į Lietuvos Respublikos teritoriją susijusius klausimus.

3.2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 1 d. nutarimu Nr. 757 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės migracijos komisijos sudarymo“ sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės migracijos komisija, kuriai pavesta padėti Vyriausybei priimti sprendimus, susijusius su šalies migracijos procesų valdymu, koordinuoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą migracijos srityje.

3.2. Atvykstantys į Lietuvos Respubliką užsieniečiai neturi išsamios informacijos apie valstybę, jiems kyla įvairių baimių, neadekvačių lūkesčių, susijusių su jų integracijos galimybėmis ir gyvenimu Lietuvos Respublikoje, todėl svarbu sutelkti ir koordinuoti valstybės institucijų ir įstaigų veiksmus, kuriais atliekama užsieniečių integracija iki jų atvykimo į Lietuvos Respubliką.

3.3. Nutarimo nuostata, kuria pavesta Komisijai ne rečiau kaip kartą per metus teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus, iš dalies dubliuoja kitą Nutarimo nuostatą, kuria Komisijai pavesta teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir (ar) savivaldybių institucijoms, įstaigoms, tarptautinėms ir nevyriausybinėms organizacijoms dėl užsieniečių integracijos įgyvendinimo ir pasirengimo integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius, taip pat dėl užsieniečių integracijos teisinio reguliavimo tobulinimo. Be to, Vyriausybės darbo reglamente nenumatyta Komisijos pareiga teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus, nenumatyta, kokia forma tokia informacija turėtų būti teikiama, taip pat nenumatyta, kaip tokia informacija turėtų būti vertinama, todėl siūloma šios nuostatos atsisakyti.

4. Komisijos veikloje nedalyvauja svarbių valstybės institucijų ir įstaigų, tarptautinių organizacijų, kurių veiklos sritis susijusi su užsieniečių integracija, jų teisių apsauga, atstovai:

4.1. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – VTAPI) 22 straipsnyje nustatyta, kad vaikas, kuris yra prieglobsčio prašytojas ar kuriam yra suteiktas pabėgėlio statusas arba papildoma apsauga, ar nelydimas nepilnametis užsienietis turi teisę į pagalbą ir apsaugą. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) yra viena iš valstybės įstaigų, kurios funkcija – užtikrinti vaiko teisių apsaugą. Minėtos valstybės įstaigos kompetencija, kuri apima ir vaiko užsieniečio prieglobsčio prašytojo, pabėgėlio, nelydimo nepilnamečio užsieniečio teisių apsaugą, apibrėžta VTAPI 50 straipsnyje. Tarnybos atstovai nedalyvauja Komisijos veikloje.

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė prisideda prie užsieniečių integracijos: 1) prisideda prie efektyvaus migracijos krizės keliamų grėsmių valdymo (Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), 299 punktas); 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisija koordinuoja

užsieniečių integracijos įgyvendinimą (UTPI 109 straipsnio 1 dalis); 3) nustato Lietuvos valstybės paramos užsieniečių integracijai teikimo sąlygas ir tvarką (UTPI 108 straipsnio 5 dalis). Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 44¹ straipsnio 1 dalį Vyriausybės funkcijas padeda vykdyti Vyriausybės kanceliarija. Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 254 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos nuostatų patvirtinimo“, viena iš Vyriausybės kanceliarijos funkcijų – padėti įgyvendinti Vyriausybės programos nuostatas, koordinuoti krizių prevenciją ir pasirengimą jas valdyti, rengti Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus. Vyriausybės kanceliarijos atstovai nedalyvauja Komisijos veikloje.

4.3. 1998 m. vasario 13 d. Tarptautinės migracijos organizacija ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė pasirašė Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir tarptautinės migracijos organizacijos bendradarbiavimo susitarimą, kuriuo Tarptautinės migracijos organizacijai suteikta teisė įgyvendinti Lietuvoje migracijos programas: „migracijos valdymo potencialo vystymas; konsultacinių paslaugų ir kitokios veiklos, susijusios su techniniu bendradarbiavimu migracijos klausimais, vystymas; migracijos informacijos klausimai; tautiečių ir užsieniečių migracija; parama migracijos klausimais pabėgėliams, asmenims, priverstiems migruoti po šalies teritoriją ir už jos ribų, kitiems asmenims, atsidūrusiems sunkioje būklėje; kvalifikuotų kadrų grįžimas, atrankinė migracija“ ir kt. Tarptautinės migracijos organizacija įsteigė Vilniuje biurą savo veikloms vykdyti. Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras atlieka aktualius migracijos tyrimus, todėl šis biuras galėtų efektyviai prisidėti prie Komisijos veiklos sprendžiant su užsieniečių integracija susijusias problemas.

Nutarimo projektu teikiami siūlymai:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 27 straipsnio 5 dalimi, nutarimo projektu siūloma socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavesti tvirtinti personalinę Komisijos (narių ir pakaitinių narių) sudėtį, taip užtikrinant greitą Komisijos sudėties pakeitimą, atsižvelgiant į jos pokyčius. Atsižvelgiant į šiuo metu patvirtintą Komisijos sudėtį, siūloma, kad Komisijos pirmininko pareigas eitų socialinės apsaugos ir darbo ministras, jo pavaduotojo – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, į Komisiją ministerijos deleguotų viceministrus, kitų valstybės institucijų ir įstaigų, organizacijų deleguojamiems atstovams pareigų apribojimais nenustatomi.

2. Nutarimo projekte siūloma aiškiai įvardyti Komisijai pavedamas užduotis:

2.1. Siekiant užtikrinti, kad UTPI 109 straipsnio 1 dalyje nustatyta Komisijos užduotis – koordinuoti užsieniečių integracijos įgyvendinimą – derėtų su Nutarime išdėstytomis Komisijos užduotimis, nutarimo projektu patikslinamos Komisijai pavestos užduotys, jas atskiriant bei suderinant su UTPI 109 straipsnio 1 dalyje Komisijai nustatyta užduotimi.

2.2. Nustatyti papildomą Komisijos užduotį – koordinuoti pasirengimą integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius, nes užsieniečių integracijos sėkmė priklauso nuo koordinuotų visų Lietuvos Respublikos valstybės institucijų ir įstaigų veiksmų informuojant užsieniečius apie integracijos galimybes ir gyvenimą Lietuvoje iki jų atvykimo į Lietuvos Respubliką.

2.3. Šiuo metu nustatytas Komisijos pavadinimas yra itin ilgas, beje, pritarus siūlomiesiems pakeitimams ir patikslinus Komisijai pavestas užduotis, jis nebeatspindės Komisijos veiklos srities, todėl siūloma tikslinti nutarimo ir Komisijos pavadinimus nustatant, kad Komisijos pavadinimas būtų Komisija užsieniečių integracijos įgyvendinimui koordinuoti.

2.4. Atsižvelgiant į prieš tai dėstytos dalies 3.3 papunktyje pateiktus motyvus, taip pat Vyriausybės kanceliarijos išvadoje pateiktą siūlymą, siūloma atsakyti Nutarime numatyto pavedimo Komisijai ne rečiau kaip kartą per metus teikti Vyriausybei informaciją apie pavestų užduočių įgyvendinimo eigą ir rezultatus.

3. Nutarimo projektu į Komisijos sudėtį siūloma įtraukti:

3.1. Tarnybos atstovą, kurio dalyvavimas Komisijos veikloje užtikrintų efektyvų VTAPI 22 straipsnyje nurodytų subjektų interesų atstovavimą;

3.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovą, kurio dalyvavimas Komisijos veikloje padėtų vykdyti Vyriausybės užduotis užsieniečių integracijos srityje;

3.3. Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro atstovą.

Laukiami rezultatai:

1. Išspręstos šiame rašte nurodytos Komisijos veiklos organizavimo problemos, sudarius teisinės prielaidas efektyviau organizuoti Komisijos veiklą.

2. Sumažinta Vyriausybės teisėkūros apimtis.

3. Patikslinus Komisijos užduotis, teises, užtikrintas Nutarime išdėstytų nuostatų aiškumas ir nuoseklumas, aiškos Komisijos veiklos sritys ir atsakomybės ribos, efektyvesnis darbo laiko, žmogiškųjų išteklių planavimas.

4. Efektyviau atstovaujamos nelydimų nepilnamečių teisės.

5. Efektyviau sprendžiamos problemos, kylančios dėl migracijos krizės, ir efektyviau reguliuojamas pabėgėlių srautas.

6. Efektyviau sprendžiamos su užsieniečių integracijos įgyvendinimu ir pasirengimu integruoti į Lietuvos Respublikos teritoriją perkeliamus užsieniečius susiję klausimai.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų sąvokų nepateikiama.

Nutarimui įgyvendinti lėšų iš valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

Priėmus nutarimą, socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu turės būti patvirtinta personalinė Komisijos (narių ir pakaitinių narių) sudėtis. Šiame kontekste pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. gegužės 6 d. išvados Nr. NV-1237 2 punkte siūloma įvertinti poreikį papildyti nutarimo projektą 4 punktu, pavedant socialinės apsaugos ir darbo ministrui iki tam tikros datos patvirtinti personalinę Komisijos sudėtį. Nustatyti konkrečią personalinės Komisijos sudėties tvirtinimo datą netikslinga, nes: pirma, nutarimo priėmimas ir paskelbimas Teisės aktų registre gali užsitęsti ir nepriklauso nuo socialinės apsaugos ir darbo ministro valios; antra, ne visada institucijos laiku deleguoja savo atstovus į sudaromas komisijas; trečia, institucijoms terminas deleguoti savo atstovus į Komisiją susietas ne su konkrečia data, o su terminu, kuris skaičiuojamas nuo nutarimo priėmimo. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad poreikio socialinės apsaugos ir darbo ministrui nustatyti konkrečią personalinės Komisijos sudėties tvirtinimo datą nėra.

Nutarimo projektas patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės 2019 m. gegužės 6 d. išvadoje Nr. NV-2140 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. gegužės 6 d. išvados Nr. NV-1237 1 punkte pateiktus siūlymus ir suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės specialistais darbo tvarka.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus vyriausioji specialistė Ieva Lankelienė, tel. 8 706 68 140, el. p. ieva.lankeliene@socmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 3 lapai.

Ministras

Linas Kukuraitis

Ieva Lankelienė, tel. 8 706 68 140, el. p. ieva.lankeliene@socmin.lt